

(ร่าง)
“นิยามศัพท์สื่อสารมวลชน”

โดย สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ

เนื่องด้วยวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นหนึ่งในโลกที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการรับรู้ข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ขณะที่ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนแปลงไปได้ส่งผลกระทบต่อความเข้าใจและเกิดการสื่อสารความหมายที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับวิชาชีพสื่อมวลชน ด้วยเหตุนี้ “สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” ในฐานะที่ทำหน้าที่ควบคุมกันเองในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน จึงได้จัดทำ “นิยามศัพท์สื่อสารมวลชน” โดยมีเป้าหมายเพื่อรวบรวมและให้ความหมายคำศัพท์ในวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเป็นระบบสร้างความชัดเจน ป้องกันการคลาดเคลื่อนในการตีความ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน สามารถใช้เป็นมาตรฐานกลางในการอ้างอิงทั้งในภาควิชาชีพ ภาควิชาการ และภาคธุรกิจ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางพัฒนามาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ ๑ สื่อสารมวลชนและวิชาชีพสื่อมวลชน

การนิยามคำศัพท์ในหมวดที่ ๑ “สื่อสารมวลชนและวิชาชีพสื่อมวลชน” มีเป้าหมายเพื่ออธิบายคำศัพท์พื้นฐานสำคัญเกี่ยวกับวิชาชีพสื่อมวลชนในภาพกว้าง อันประกอบด้วยบริษัท องค์กรประกอบ อุดมการณ์ และจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน รวมถึงกลไกที่เกี่ยวข้องในการกำกับกันเองของสื่อมวลชน ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจการนิยามคำศัพท์ในหมวดอื่นต่อไป

ข้อ ๑ สื่อสารมวลชน (Mass Communication) หมายถึง กระบวนการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยสื่อมวลชนที่มีระบบตรวจสอบความถูกต้อง สามารถสื่อสารไปยังผู้รับสารจำนวนมากที่มีลักษณะประชากรและความสนใจแตกต่างกัน ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อดิจิทัล ตลอดจนช่องทางการสื่อสารในรูปแบบอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป

ข้อ ๒ สื่อมวลชน (Mass Media / Media / Press / Journalist) หมายถึง สื่อหรือช่องทางที่ผลิตเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติธุระ ทั้งในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง สื่อดิจิทัล หรือในรูปแบบอื่นใดที่สามารถสื่อความหมายให้ประชาชนทราบได้เป็นการทั่วไป นอกจากนี้ “สื่อมวลชน” ยังหมายรวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนทั้งในระดับบุคคล

กลุ่มบุคคล องค์กรสื่อมวลชน ตลอดจนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนด้วย โดยมีผู้รับผิดชอบทางกฎหมาย และมีการกำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ในปัจจุบันมีการจำแนกประเภทของสื่อมวลชนตามช่องทางการสื่อสาร 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

- **หนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์ (Newspaper)** หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้สิ่งพิมพ์ มีชื่อจำหน้าเช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารในลักษณะดังกล่าวผ่านอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ โปรแกรมประยุกต์ (Application) หรือดาวน์โหลดไปอ่าน ทั้งแบบเรียลไทม์ (Real Time) หรือแบบรายสัปดาห์ตามอายุการเผยแพร่ มีทั้งแบบไม่ชำระเงิน แบบบอกรับสมาชิก และ แบบอุดหนุนค่าใช้จ่าย
- **วิทยุโทรทัศน์/สื่อภาพและเสียง (Television Broadcasting)** หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้ทั้งภาพและเสียงเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผ่านช่องทางคลื่นความถี่วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ โปรแกรมประยุกต์ (Application) หรือดาวน์โหลดไปรับชม โดยสามารถรับชมได้ทั้งแบบเรียลไทม์ (Real Time) หรือแบบรายสัปดาห์ตามอายุการเผยแพร่การรับชม มีทั้งแบบไม่ชำระเงิน แบบบอกรับสมาชิก และ แบบอุดหนุนค่าใช้จ่าย
- **วิทยุกระจายเสียง/สื่อเสียง (Radio Broadcasting/Audio Media)** หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยใช้สื่อเสียงเป็นองค์ประกอบหลักในการนำเสนอผ่านช่องทางคลื่นความถี่วิทยุ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ โปรแกรมประยุกต์ (Application) หรือดาวน์โหลดไปฟัง โดยสามารถรับฟังได้ทั้งแบบเรียลไทม์ (Real Time) หรือแบบรายสัปดาห์ตามอายุการเผยแพร่การรับชม มีทั้งแบบไม่ชำระเงิน แบบบอกรับสมาชิก และ แบบอุดหนุนค่าใช้จ่าย
- **สื่อดิจิทัล (Digital Media)** หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยให้สามารถนำเสนอข้อความ ภาพ ภาพเคลื่อนไหว เสียง การปฏิสัมพันธ์ข้อมูล ตลอดจนการนำหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง มาเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ โปรแกรมประยุกต์ (Application) โดยสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ทั้งแบบเรียลไทม์ (Real Time) หรือแบบรายสัปดาห์ตามอายุการเผยแพร่การรับชม มีทั้งแบบไม่ชำระเงิน แบบบอกรับสมาชิก และ แบบอุดหนุนค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ในปัจจุบันอาจพบคำว่า “แพลตฟอร์ม” (Platform) ที่นำมาใช้ในการเรียกช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ บนสื่อดิจิทัล

ข้อ ๓ ภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) หมายถึง ภาพรวมของระบบสื่อสารมวลชนในสังคมซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ อาทิ ประเภทและรูปแบบของสื่อ เทคโนโลยีการสื่อสาร พฤติกรรมการใช้สื่อและการมีส่วนร่วมของผู้รับสาร สภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันของสื่อมวลชน บทบาทและอิทธิพลของสื่อในสังคม การกำกับดูแลสื่อมวลชน เป็นต้น ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อในปัจจุบันเป็นผลมาจากการพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยที่ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในภูมิทัศน์สื่อนั้นก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับสาร ชุมชน และสังคม ซึ่งเรียกสภาวะความสัมพันธ์นี้ว่า “นิเวศสื่อ” (Media Ecology)

ข้อ ๔ วิชาชีพสื่อมวลชน (Media Professional) หมายถึง การประกอบอาชีพสื่อมวลชนอย่างมีอาชีพวิญญาน อันต้องมีองค์ความรู้และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตามหลักวารสารศาสตร์ซึ่งครอบคลุมกระบวนการทำงานตั้งแต่การค้นหา รวบรวม กลั่นกรอง ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อทุกประเภทอย่างกว้างขวางและลุ่มลึก มุ่งเน้นความถูกต้องและข้อเท็จจริง ประโยชน์สาธารณะ ความสมดุลและเป็นธรรม การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผู้รับผิดชอบทางกฎหมาย และมีการกำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๕ เสรีภาพ (Freedom) หมายถึง อิสระในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและแสดงความคิดเห็นโดยปราศจากการควบคุมหรือแทรกแซงจากอำนาจต่าง ๆ ตามมาตรา ๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ข้อ ๖ จริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน (Ethics) หมายถึง หลักความประพฤติที่พึงงามของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งยึดหลักความถูกต้อง ครบถ้วน รอบด้าน เป็นประโยชน์สาธารณะ มีความสมดุลและเป็นธรรม และเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนการมีกระบวนการทำงานที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่มีผลประโยชน์แอบแฝงให้เกิดความมัวหมองหรือเกิดความเคลือบแคลงต่อวิชาชีพ

ข้อ ๗ จรรยาบรรณสื่อมวลชน (Code of Ethics/ Code of Conduct) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่พึงงามซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมีมติร่วมกันแล้วกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ และรักษาชื่อเสียงของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๘ การกำกับดูแลสื่อมวลชน (Media Regulation) หมายถึง การกำกับ ควบคุม หรือดูแลให้สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างมีเสรีภาพและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งรูปแบบของการกำกับดูแลสื่อมวลชนแบ่งเป็น ๑) การกำกับตนเอง (Self-regulation) ๒) การกำกับร่วมกัน (Co-regulation) และ ๓) การกำกับโดยรัฐ (State-regulation) ซึ่งมีกลไกสำคัญที่เกี่ยวข้อง

ในการกำกับดูแล ได้แก่ กฎหมาย หน่วยงานกำกับดูแล ข้อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณ หรือแนวปฏิบัติของสื่อมวลชน และกลไกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๙ การกำกับตนเอง (Self-regulation) หมายถึง การกำกับ ควบคุม หรือดูแลให้สื่อมวลชน ปฏิบัติหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างมีเสรีภาพและรับผิดชอบต่อสังคมโดยความสมัครใจ และมีพันธกิจรับผิดชอบร่วมกันในหมู่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเอง มีกลไกในการตรวจสอบและดูแลกันเองระหว่างสมาชิกให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๑๐ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน หมายถึง คณะบุคคลที่รวมกลุ่มสมาชิกเป็นองค์กรวิชาชีพด้าน สื่อมวลชน ในลักษณะสภาวิชาชีพ หรือสมาคมวิชาชีพ ฯลฯ มีทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรม

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการรับเรื่องร้องเรียนภายในองค์กรสมาชิก (Media Ombudsman) หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการในการพิจารณาร้องเรียนอันเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตาม เงื่อนไขข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพของสื่อมวลชน หรือผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งผู้ ร้องเรียนเห็นว่าสร้างความเสียหาย หรือได้รับผลกระทบจากการนำเสนอข่าว เนื้อหาข่าว และการ แสดงความคิดเห็น หรือการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ขัดต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน

หมวดที่ ๒ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

การนิยามคำศัพท์ในหมวดที่ ๒ “ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน” มีเป้าหมายเพื่ออธิบายคำศัพท์ เกี่ยวกับบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจขอบเขตและการทำหน้าที่ในวิชาชีพ สื่อมวลชนที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน (Media / Press / Journalist) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ตั้งแต่ระดับผู้ปฏิบัติงาน ผู้บริหาร และเจ้าของที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นปกติธุระ โดยมี องค์กรความรู้และความเชี่ยวชาญตามหลักวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและสามารถกำกับ ดูแลการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๑๓ องค์กรสื่อมวลชน (Mass Media Organization) หมายถึง องค์กรที่ประกอบกิจการด้าน สื่อมวลชนเป็นปกติธุระ มีผู้รับผิดชอบต่อทางกฎหมาย และสามารถกำกับดูแลการดำเนินการให้เป็นไป ตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ โดยมีหนังสือสำคัญที่เป็นหลักฐานการประกอบกิจการสื่อมวลชน เช่น หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนนิติบุคคล ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ การจดทะเบียนชื่อเว็บไซต์ (Domain name) ที่มีการดำเนินการด้านธุรกิจข้อมูลข่าว

- **องค์กรสื่อมวลชนส่วนกลาง** หมายถึง องค์กรสื่อมวลชนที่ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยมุ่งนำเสนอประเด็นระดับชาติ มักเป็นองค์กรสื่อขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือปริมณฑลแต่มีเครือข่ายการกระจายข่าวสารที่ครอบคลุมทั่วประเทศ มีทรัพยากรและบุคลากรจำนวนมาก มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข่าวสารระดับชาติ
- **องค์กรสื่อมวลชนส่วนท้องถิ่น/ภูมิภาค** หมายถึง องค์กรสื่อมวลชนที่ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยมุ่งนำเสนอประเด็นในชุมชน ท้องถิ่น หรือภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ อาทิ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เคเบิลทีวี วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์หรือสื่อดิจิทัลที่นำเสนอข่าวสารในท้องถิ่น เป็นต้น

ข้อ ๑๔ ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชน หมายถึง กองบรรณาธิการ บรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการ บรรณาธิการบริหาร หรือตำแหน่งอื่นใดที่ทำหน้าที่ควบคุม คัดกรอง ตรวจสอบข้อมูลตามบทบาทหน้าที่ของกองบรรณาธิการ รวมถึงผู้สื่อข่าว ผู้เขียนข่าว ผู้เขียนบทความ ช่างภาพ ผู้เขียนภาพ นักสร้างสรรค์ภาพประกอบ กราฟิก การ์ตูน ภาพเสมือน (Immersive) ผลงานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือตำแหน่งอื่นใดที่มีบทบาทในการค้นหา รวบรวม ตรวจสอบ สร้างสรรค์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นปกติฐะตามหลักวิชาชีพสื่อมวลชนที่ต้อง มีความรับผิดชอบทางกฎหมายและมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

- **ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนแบบสังกัดองค์กรสื่อมวลชน** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีตำแหน่งงานอยู่ภายใต้โครงสร้างการบังคับบัญชาขององค์กรสื่อมวลชน ได้รับมอบหมายให้ทำงานตามบทบาทหน้าที่อย่างต่อเนื่องตามนโยบายที่องค์กรกำหนด เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางขององค์กรเป็นหลัก ได้รับการว่าจ้างหรือค่าตอบแทนและสวัสดิการที่แน่นอนสม่ำเสมอและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน มีความรับผิดชอบทางกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนที่เป็นไปในลักษณะรับผิดชอบร่วมกันในองค์กร (Collective Responsibility)
- **ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนแบบอิสระ/ไม่สังกัดองค์กรสื่อมวลชน** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะดังนี้ ๑) บุคคลหรือคณะบุคคลที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางของตนเองเป็นหลักโดยที่การรับผิดชอบทางกฎหมายมีลักษณะเป็นการรับผิดชอบส่วนตน (Personal Responsibility) หรือ ๒) บุคคลหรือคณะบุคคลที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยได้รับการว่าจ้างเป็นครั้งคราวจากองค์กรสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางขององค์กรซึ่งได้รับค่าตอบแทนตามวาระงานหรือ จำนวนผลงานที่เผยแพร่ เช่น สตริงเกอร์ ผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance) เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ได้รับการว่าจ้างนี้ องค์กรสื่อมวลชนที่เป็นผู้ว่าจ้างจะต้องมีส่วน

รับผิดชอบทางกฎหมายและกำกับดูแลให้การปฏิบัติหน้าที่ในวาระงานนั้นให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพด้วย

ข้อ ๑๕ ผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานสื่อมวลชน/ผู้สนับสนุนงานข่าว หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำงานสนับสนุนกระบวนการผลิตและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการงานกองบรรณาธิการ อาทิ พนักงานจัดหน้าหนังสือพิมพ์ ฝ่ายกราฟิก ผู้พิสูจน์อักษร นักตัดต่อภาพและเสียง พนักงานควบคุมเสียง พนักงานควบคุมแสง นักสร้างสรรค์มัลติมีเดีย แอดมิน หรือตำแหน่งอื่นใดที่มีบทบาทสนับสนุนการค้นหา รวบรวม และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อมวลชน

ข้อ ๑๖ บรรณาธิการ (Editor) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่มีหน้าที่กำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ตรวจสอบข้อมูล (Fact Checking) และรับผิดชอบต่อกฎหมายในการบริหารงานกองบรรณาธิการตั้งแต่กระบวนการผลิตจนกระทั่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อมวลชน ทั้งนี้ โครงสร้างการบริหารขององค์กรสื่อมวลชนอาจประกอบด้วย บรรณาธิการบริหาร ผู้อำนวยการฝ่ายข่าว บรรณาธิการกลุ่มข่าว บรรณาธิการข่าว บรรณาธิการข่าวประจำวัน หัวหน้าข่าว

ข้อ ๑๗ กองบรรณาธิการ (Editorial Board/ News Room) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานสื่อมวลชนโดยรับผิดชอบกระบวนการผลิตและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตั้งแต่การค้นหาข้อมูล รวบรวม ตรวจสอบ คัดเลือก วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

ข้อ ๑๘ โต๊ะข่าว (News Desk) หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือฝ่ายหรือแผนกในกองบรรณาธิการที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ค้นหา รวบรวม ตรวจสอบ สร้างสรรค์ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในประเด็นเฉพาะด้าน อาทิ โต๊ะข่าวการเมือง โต๊ะข่าวเศรษฐกิจ โต๊ะข่าวกีฬา โต๊ะข่าวอาชญากรรม โต๊ะข่าวสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยโครงสร้างของโต๊ะข่าว มักประกอบด้วย บรรณาธิการกลุ่มข่าวหรือหัวหน้าโต๊ะข่าว และผู้สื่อข่าวที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นเฉพาะด้านนั้น ๆ

ข้อ ๑๙ ผู้สื่อข่าว/นักข่าว/ผู้รายงานข่าว (Journalist/ Press/ Reporter) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญตามหลักวิชาชีพในการค้นหาประเด็น รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร โดยยึดจริยธรรมแห่งวิชาชีพเป็นสำคัญ มักหมายถึงผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนแบบสังกัดองค์กรสื่อมวลชน อย่างไรก็ตาม ในวิชาชีพสื่อมวลชนมีผู้สื่อข่าวที่เป็นผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนแบบอิสระหรือไม่สังกัดองค์กรสื่อมวลชนด้วย ดังนี้

- **ผู้สื่อข่าวอิสระ/สื่อมวลชนอิสระ** หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่ไม่สังกัดองค์กรสื่อมวลชน ส่วนใหญ่มักปฏิบัติงานสื่อมวลชนโดยต้องการพื้นที่นำเสนอข่าวที่เป็นอิสระจากองค์กรสื่อมวลชนที่มีอยู่เดิม ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อกฎหมายด้วยตนเอง แต่อาจขายข่าวให้แก่องค์กรสื่อมวลชนเป็นครั้งคราว

- **ผู้สื่อข่าวรับจ้าง/สตริงเกอร์ (Stringer)** หมายถึง ผู้สื่อข่าวทั้งที่สังกัดและไม่สังกัดองค์กรสื่อมวลชน โดยได้รับการว่าจ้างและมอบหมายการทำข่าวจากองค์กรสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางขององค์กรซึ่งได้รับค่าตอบแทนตามวาระงาน หรือ จำนวนผลงานที่เผยแพร่ ทั้งนี้ ในกรณีที่ได้รับการว่าจ้างนี้ องค์กรสื่อมวลชนที่เป็นผู้ว่าจ้างจะต้องมีส่วนรับผิดชอบทางกฎหมายและกำกับดูแลให้การปฏิบัติหน้าที่ในวาระงานนั้นให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพด้วย
- **ผู้สื่อข่าวท้องถิ่น/นักข่าวท้องถิ่น/นักข่าวภูมิภาค** หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติงานอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ โดยมุ่งเน้นนำเสนอประเด็นในชุมชน ท้องถิ่น หรือพื้นที่ที่ปฏิบัติงานอยู่

ข้อ ๒๐ ช่างภาพข่าว (Photographer) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญตามหลักวิชาชีพในการทำหน้าที่บันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวของเหตุการณ์หรือบุคคล เพื่อใช้ประกอบการรายงานข่าวหรือข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน

ข้อ ๒๑ ผู้ดำเนินธุรกิจผลิตรายการข่าว หมายถึง กลุ่มบุคคลหรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับการผลิตรายการข่าวเพื่อเผยแพร่ทางสื่อมวลชน ทั้งในลักษณะของการรับจ้างผลิตรายการ การจ่ายค่าตอบแทนแก่องค์กรสื่อมวลชนเพื่อแบ่งเวลาผลิตรายการ และการร่วมผลิตรายการโดยแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้ ผู้ผลิตรายการข่าวต้องมีความรับผิดชอบต่อทางกฎหมายและมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๒๒ ผู้ควบคุมการผลิตรายการข่าว (Producer) หมายถึง บุคคลที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการทำหน้าที่บริหารจัดการงานผลิตรายการตั้งแต่ขึ้นก่อนการผลิต (Pre-production) ขึ้นการผลิต (Production) และชั้นหลังการผลิต (Post-production) อาทิ การกำหนดและลำดับเนื้อหาข่าว การควบคุมรูปแบบรายการ การดูแลโฆษณาที่ปรากฏในรายการ โดยในส่วนของผู้ควบคุมการผลิตรายการข่าวจะมีการประสานงานร่วมกับบรรณาธิการข่าวเพื่อนำมาผลิตเนื้อหาในรายการข่าว

ข้อ ๒๓ ผู้นำเสนอรายการข่าว หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญตามหลักวิชาชีพในการทำหน้าที่นำเสนอข่าวในรูปแบบรายการโทรทัศน์ โดยอาจแบ่งประเภทของผู้นำเสนอรายการข่าวได้ดังนี้

- **ผู้ประกาศข่าว (News Anchor/ Newscaster)** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่อ่านข่าวตามเอกสารข่าวที่เตรียมไว้แล้วโดยไม่ได้แสดงข้อคิดเห็นและไม่แสดงอารมณ์ประกอบการอ่านข่าว

- **ผู้ดำเนินรายการข่าว (News Presenter)** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวโดยอาศัยทักษะการสื่อสารในการปฏิสัมพันธ์กับผู้รับชมรายการ มักมีการวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม
- **ผู้เล่าข่าว (News Narrator)** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวในรูปแบบการเล่าหรือพุดคุยรายละเอียดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งผู้ที่เป็นข่าวและแหล่งข่าว
- **พิธีกรข่าว (News Host)** หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวในรูปแบบการสนทนา ทำหน้าที่เป็นผู้นำการสนทนา อภิปราย หรือสัมภาษณ์แหล่งข่าว/แขกรับเชิญที่มาร่วมรายการ มีบทบาทในการสร้างบรรยากาศของรายการ

ข้อ ๒๔ เว็บมาสเตอร์ (Webmaster) หมายถึง ผู้พัฒนาและบริหารระบบเว็บไซต์ข่าวที่รับผิดชอบออกแบบพัฒนา ปรับปรุง และบำรุงรักษาเว็บไซต์ให้มีความปลอดภัยและทันสมัย ซึ่งมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ข้อ ๒๕ แอดมิน (Admin/Administrator) หมายถึง ผู้ดูแลระบบที่รับผิดชอบดูแลการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อดิจิทัลให้มีความปลอดภัยและทันสมัย ตั้งแต่การนำเข้า แก้ไข ลบ หรือปิดกั้นการเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนการโต้ตอบกับผู้รับสารตามสิทธิการจัดการข้อมูลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมีความรับผิดชอบตามกฎหมายในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

ข้อ ๒๖ คอนเทนต์ครีเอเตอร์ (Content Creator) หมายถึง บุคคลที่สร้างสรรค์เนื้อหาลักษณะต่าง ๆ มักมุ่งเน้นความน่าสนใจ สร้างสรรค์ สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสารผ่านสื่อ

ทั้งนี้ คอนเทนต์ครีเอเตอร์ในวิชาชีพสื่อสารมวลชนจะ ต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายและมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

หมวดที่ ๓ ข้อมูลข่าวสารในวิชาชีพสื่อสารมวลชน

การนิยามคำศัพท์ในหมวดที่ ๓ “ข้อมูลข่าวสารในวิชาชีพสื่อสารมวลชน” มีเป้าหมายเพื่ออธิบายคำศัพท์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรือเนื้อหาสาระที่เป็นผลผลิตของการทำหน้าที่ในวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ มีความรับผิดชอบตามกฎหมาย และมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๒๗ ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง หมายถึง เนื้อหาจากการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ ข่าว รายงานพิเศษ รายการสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ ภาพประกอบ

กราฟิก การ์ตูน ภาพเสมือน (Immersive) ผลงานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือเนื้อหาอื่นใดที่มีการค้นหา รวบรวม ตรวจสอบ สร้างสรรค์ และเผยแพร่ทางสื่อมวลชน

ทั้งนี้ ในปัจจุบันอาจพบคำว่า “คอนเทนต์” (Content) ที่นำมาใช้เรียกข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ช่องทางสื่อ (Media Platform) อย่างมีวัตถุประสงค์ชัดเจน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ มีความรับผิดชอบทางกฎหมาย และมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๒๘ ข่าว (News) หมายถึง เนื้อหาที่เป็นการรายงานข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์หรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน โดยนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพ สื่อเคลื่อนไหว กราฟิก ภาพจำลองเหตุการณ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และรูปแบบอื่น ๆ ผ่านทางสื่อมวลชน

ข้อ ๒๙ สารคดีเชิงข่าว/รายงานพิเศษ/สกู๊ป (Scoop) หมายถึง รายงานเกี่ยวกับข่าวที่ได้มาจากการเสาะหาข้อมูลข่าวในเชิงลึกและเจาะจงประเด็นสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ นำมาเรียบเรียงและนำเสนอเพื่ออธิบาย วิเคราะห์ หรือให้รายละเอียดของข้อมูลที่มากกว่าการรายงานข่าวแบบตรงไปตรงมา รวมทั้งนำเสนอทางออกหรือวิธีแก้ปัญหา

ข้อ ๓๐ บทสัมภาษณ์/รายการสัมภาษณ์ (Interview) หมายถึง รายงานข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ข้อ ๓๑ การแสดงความคิดเห็น หมายถึง บทความหรือรายการที่มีมีลักษณะเป็นการวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ หรือเสนอแนะ โดยมุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ อาทิ บทบรรณาธิการ บทความวิเคราะห์ คอลัมน์ บทความ การ์ตูน เป็นต้น

ทั้งนี้ ต้องมีการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการทั้งการประเมินคุณค่า ความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผล รวมทั้งไม่ละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอความคิดเห็นนั้น

ข้อ ๓๒ วารสารศาสตร์เชิงข้อมูล (Data Journalism) หมายถึง กระบวนการรายงานข้อเท็จจริงเพื่อประโยชน์ในการรายงานข่าวโดยใช้ข้อมูลเป็นแกนหลักในการเล่าเรื่องซึ่งผ่านการวิเคราะห์ กลั่นกรอง และจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยสามารถนำเสนอข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ อาทิ แผนภูมิ อินโฟกราฟิก ข้อมูลอินเทอร์เน็ตแอกทีฟ เป็นต้น

ข้อ ๓๓ การตรวจสอบข้อมูล (Fact-checking) หมายถึง กระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้อง ความครบถ้วน ความน่าเชื่อถือ และป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดของข้อมูล โดยเป็นกระบวนการทำงานของผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชนและกองบรรณาธิการตั้งแต่ขั้นการรวบรวมข้อมูล (Newsgathering) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing) การตรวจสอบยืนยันข้อมูล (Verification) และการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (Presentation)

ข้อ ๓๔ เนื้อหาโฆษณา (Advertorial) หมายถึง เนื้อหาที่ถูกนำเสนอในลักษณะการให้ข้อมูลที่มีวัตถุประสงค์ เป็นประโยชน์เพื่อการโฆษณา (Advertising) ผลิตภัณฑ์หรือบริการ การสร้างความน่าสนใจและน่าเชื่อถือให้กับผู้อ่าน ผู้ชม ทั้งนี้ ตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เนื้อหาดังกล่าวต้องมีการระบุอย่างชัดเจนว่าเป็นเนื้อหาที่สนับสนุนโดยผู้โฆษณาเพื่อป้องกันความเข้าใจผิดของผู้อ่าน ผู้ชม ว่าเป็นเนื้อหาปกติจากกองบรรณาธิการ

หมวดที่ ๔ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การนิยามคำศัพท์ในหมวดที่ ๔ “คำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง” มีเป้าหมายเพื่ออธิบายคำศัพท์ที่พบได้บ่อยในสื่อสารมวลชนซึ่งมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจภูมิทัศน์สื่อและนิเวศสื่อในปัจจุบันได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิเวศสื่อในยุคดิจิทัล

ข้อ ๓๕ คอนเทนต์เคอเรเตอร์ (Content Curator) หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่รวบรวม ตรวจสอบ สรุปรายละเอียด เรียบเรียง ข้อมูลจำนวนมาก พร้อมทั้งเพิ่มคุณค่าให้กับข้อมูลก่อนแบ่งปันข้อมูลนั้นออกไป

ทั้งนี้ ในวิชาชีพสื่อมวลชนคอนเทนต์เคอเรเตอร์จะช่วยในการรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลเพื่อนำเสนอในงานสื่อมวลชนโดยมีความรับผิดชอบทางกฎหมายและมีการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกรอบคุณจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

ข้อ ๓๖ อินฟลูเอนเซอร์ (Influencer) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการตัดสินใจของผู้อื่น มีผู้ติดตามจำนวนมากบนสื่อดิจิทัลโดยเฉพาะในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีบทบาทเป็นอินฟลูเอนเซอร์ได้ แต่มีความรับผิดชอบต่อตามกฎหมาย

ข้อ ๓๗ เคโอแอล (KOL - Key Opinion Leader) หมายถึง บุคคลที่ได้รับความเชื่อถือว่ามีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง จึงทำให้มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้ติดตาม เดิมมักเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการความรู้เฉพาะทาง เช่น วิทยาศาสตร์ การเงิน เทคโนโลยี เป็นต้น แต่ในปัจจุบันนี้ขยายขอบเขตถึงกลุ่มไลฟ์สไตล์ด้วย เช่น ความงาม ท่องเที่ยว อาหาร เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีบทบาทเป็นเคโอแอลได้ แต่มีความรับผิดชอบต่อตามกฎหมาย

ข้อ ๓๘ เคโอซี (KOC - Key Opinion Customer) หมายถึง บุคคลที่เป็นผู้มีอิทธิพลต่อผู้บริโภค โดยส่วนใหญ่พัฒนามาจากผู้บริโภคที่เป็นผู้ใช้สินค้าหรือบริการจริง นำไปสู่การบอกต่อหรือแนะนำ จนกระทั่งได้รับความน่าเชื่อถือ

ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีบทบาทเป็นเคโอซีได้ แต่มีความรับผิดชอบตามกฎหมาย

ข้อ ๓๙ บล็อกเกอร์ (Blogger) หมายถึง บุคคลที่บันทึกข้อมูลและสร้างสรรค์เนื้อหาในบล็อก (Blog) ซึ่งเป็นเว็บไซต์รูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายบันทึกส่วนตัว

ทั้งนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนอาจมีบทบาทเป็นบล็อกเกอร์ได้ แต่มีความรับผิดชอบตามกฎหมาย

ข้อ ๔๐ ผู้สื่อข่าวพลเมือง/นักข่าวพลเมือง (Citizen Journalist) หมายถึง ประชาชนที่มีผู้ใช้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นปกติธุระ แต่ใช้เครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีในการรายงาน วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ ถ่ายภาพ ทำคลิปวิดีโอ แล้วนำเสนอต่อสาธารณะผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ

ข้อ ๔๑ เอสอีโอ (SEO - Search engine optimization) หมายถึง เนื้อหาบนสื่อดิจิทัลที่มีกระบวนการในการออกแบบเนื้อหาโดยคำนึงถึงคำสำคัญที่จะถูกค้นหาได้ (Key word) การปรับแต่งเว็บไซต์ การสร้างการเชื่อมโยงกลับมายังเว็บไซต์ และอื่น ๆ เพื่อให้ปรากฏเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอ ในรายการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ข้อ ๔๒ คลิกเบท/พาดหัวยั่วให้คลิก (Clickbait) หมายถึง การพาดหัวข่าว หัวข้อเนื้อหา หรือ ประโยคนำเรื่องของเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต ที่มีเป้าหมายเพื่อดึงดูดความสนใจ จูงใจ หลอกล่อ เชิญชวน กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความอยากรู้และคลิกเข้าไปอ่านเนื้อหานั้น ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอขึ้นอาจไม่มีประเด็นสำคัญ เนื้อหาไม่ครบถ้วน เนื้อหาบิดเบือนไม่ถูกต้อง และไม่ได้ตอบข้อสงสัยหรือความอยากรู้ของผู้อ่านตามที่ระบุในหัวข้อ

ข้อ ๔๓ การฟังเสียงของผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Listening) หมายถึง กระบวนการแสวงหา ติดตาม และประเมินเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสาธารณชน รวมถึงในสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้เทคนิค รวบรวมข้อมูลที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์โพสต์ แสดงความคิดเห็นโต้ตอบกัน หรือการใช้แฮชแท็ก ฯลฯ แล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์ว่าสาธารณชนหรือผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์มีกระแสความคิดเห็นต่อ ประเด็นหรือเหตุการณ์อย่างไร ซึ่งสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งในเชิงธุรกิจและการทำงานของสื่อมวลชน

ข้อ ๔๔ การจัดอันดับ/เรตติ้ง (Rating) หมายถึง การจัดอันดับรายการโทรทัศน์ ซึ่งอธิบายได้ ๒ ความหมาย ๑) การจัดอันดับเชิงปริมาณ (Quantity Rating) หรือ การจัดอันดับตามจำนวนผู้ชม (Audience Rating) ซึ่งเป็นการวัดจำนวนผู้ชมรายการแต่ละรายการ ข้อมูลที่ได้มักใช้ประเมินความเป็นที่นิยมของรายการและมีประโยชน์ในเชิงการตลาด ๒) การจัดอันดับเชิงคุณภาพ (Quality

Rating) ซึ่งเป็นการจัดระดับเนื้อหาของรายการโทรทัศน์มีความเหมาะสมกับผู้ชมกลุ่มใด เช่น “ท” คือรายการที่เหมาะสมสำหรับทุกวัย เป็นต้น

นอกจากนี้ การจัดอันดับ/เรตติ้ง ยังหมายถึง การใช้เครื่องมือทางสารสนเทศเพื่อประเมินความนิยมในการเข้าชมเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น สถิติ Unique IP (UIP) คือ จำนวนผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์โดยคำนวณจากจำนวน IP Address ของผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ที่ไม่ซ้ำกันในช่วงเวลาหนึ่ง เป็นต้น

ข้อ ๔๕ การมีส่วนร่วม/เอินเกจเมนต์ (Engagement) หมายถึง การมีส่วนร่วมและความผูกพันของกลุ่มเป้าหมาย โดยในบริบทของสื่อดิจิทัลมักหมายถึงการมีส่วนร่วมของผู้รับสารที่มีต่อเนื้อหา เช่น การเข้าถึงเนื้อหา การติดตาม การแสดงความรู้สึก การแสดงความคิดเห็น การส่งต่อเนื้อหา เป็นต้น

ข้อ ๔๖ นักข่าวผี หมายถึง บุคคลที่แอบอ้าง หรือ กล่าวอ้างว่าเป็นผู้สื่อข่าว โดยมักแสดงตนว่าสังกัดองค์กรสื่อมวลชนที่ไม่มีอยู่จริง โดยมีได้ทำหน้าที่ตามวิชาชีพสื่อมวลชนแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากงานต่าง ๆ เช่น งานแถลงข่าว งานเปิดตัวสินค้า งานเลี้ยงสื่อมวลชน เป็นต้น

ข้อ ๔๗ นักข่าวปลอม หมายถึง บุคคลที่แอบอ้าง กล่าวอ้าง สวมรอยว่าสังกัดองค์กรสื่อมวลชนที่มีอยู่จริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าถึงแหล่งข่าว พื้นที่ในการทำงานของสื่อมวลชน โดยมีได้ทำหน้าที่ตามวิชาชีพสื่อมวลชนแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์

ข้อ ๔๘ ข่าวลวง (Fake News) หมายถึง ข้อมูลที่ถูกนำเสนอในรูปแบบของข่าวเพื่อให้ดูน่าเชื่อถือ โดยมีลักษณะสำคัญคือ เป็นข้อมูลเท็จบางส่วน (Misinformation) หรือทั้งหมด (Fake) หรือเจตนาบิดเบือน (Disinformation) มักใช้อารมณ์ และกระตุ้นให้เกิดการส่งต่อข้อมูลออกไป โดยอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อในประเด็นที่นำเสนอ เพื่อล้อเลียนเสียดสี หรือเพื่อสร้างรายได้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ร่วมสมัย สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2566).
พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพลส จำกัด.
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40.
หน้า 1-90.
- รุ่งนภา พิตรปรีชา. (2556). พลังแห่งการประชาสัมพันธ์ (The Power of Public Relation).
กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- วิไลวรรณ จงวิไลเกษม และ พัชรีธีรา นาคอุไรรัตน์. (2022). “สตรีทเกอร์” สื่อชายแดนใต้ใน
กระบวนการสันติภาพ: การลดทอนอคติและความเกลียดชังต่อพื้นที่และผู้คนในชายแดนใต้. *Journal
of Communication Arts*, 40(1). 182-199.
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2562, 19 ธันวาคม). แนวปฏิบัติสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ เรื่อง การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของ
สื่อมวลชน พ.ศ. 2562. <https://www.presscouncil.or.th/regulation/9006>
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2563, 11 พฤศจิกายน). ขั้นตอนการสมัครสมาชิก สภาการ
สื่อมวลชนแห่งชาติ. [https://www.presscouncil.or.th/สมัครสมาชิก/ขั้นตอน
การสมัครสมาชิกส](https://www.presscouncil.or.th/สมัครสมาชิก/ขั้นตอนการสมัครสมาชิกส).
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2563, 11 พฤศจิกายน). ธรรมนูญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ.
<https://www.presscouncil.or.th/เกี่ยวกับสภาการฯ/>
- สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. (2564, 8 มิถุนายน). ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน
สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564. <https://www.presscouncil.or.th/rule/6126>.
- สำนักราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.
<https://dictionary.orst.go.th/introduction.php>
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2563). พจนานุกรมศัพท์นิเทศศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสภา.
กรุงเทพฯ: บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด.